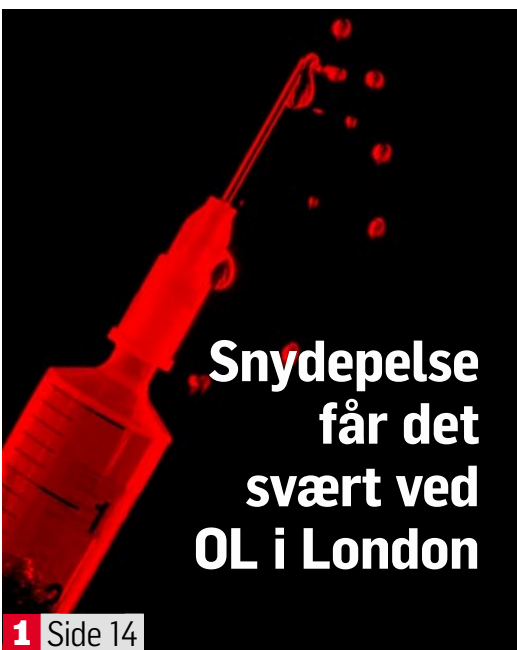

1 Side 5

1 Side 14

2 Side 3

3 Side 5

5 Forside

EUROPEAN NEWSPAPER OF THE YEAR

POLITIKEN

Lørdag

5. nov. 2011
Årgang 128. Nr. 36
Pris 25,00
Kundecenter
Politiken 70 15 01 01
1. udgave
www.politiken.dk

Gældskrise deler EU i nord og syd

Konflikten mellem Nord- og Sydeuropa er åbenlys, mener eksperter, efter at Italiens økonomi i går blev sat under skærpet overvågning af EU og IMF.

KÅRE PEDERSEN, CANNES, RASMUS BÖTTCHER OG MORTEN SKÆRBAEK

Med et Grækenland på fallittens rand og et Italien, der i går blev sat under skærpet overvågning af EU og Den Internationale Valutafond, IMF, har gældskrisen udvidet gabet mellem Nord- og Sydeuropa. Det peger flere eksperter på.

»Lige meget om man piber, synger eller hopper på tungen, er det svært at løbe fra, at konflikten er der, og at den sandsynligvis bliver tydeligere i årene, der kommer. Det er det, der knager i fugerne i eurosamarbejdet«, siger professor Marlene Wind fra Københavns Universitet.

Det var under et dramatisk G20-topmøde i går i Cannes, at det blev besluttet at skærpe kontrollen med EU's tredjestørste økonomi. Og selvom den italienske ministerpræsident, Silvio Berlusconi, nedtonede snakken om krise med udtalelser som »italienske restauranter og feriesteder er altid fyldte«, er ikke mindst IMF's ankomst en dystre milepæl i EU's historie.

»Allerede i næste uge tager vi til Italien for at starte overvågningen«, sagde EU-kommissionens formand, José Manuel Barroso. Han kunne samtidig glæde sig over, at Grækenland nu definitivt har aflyst sin omstridte folkeafstemning om en hjælpepakke fra EU.

De seneste dages begivenheder har udstillet, at afstanden mellem de nord- og sydeuropæiske medlemslande i EU er blevet større. Eksperter peger på, at hvor der tidligere var en øst-vest-problematik, er konflikten nu mellem de lande, der stifter gæld, og de lande, der står tilbage med regningen.

Selv de gamle østlande har vendt sig mod de nye underdøgs i Sydeuropa, mener ph.d. og EU-forsker Rebecca Adler-Nissen fra Københavns Universitet.

»Alle medlemslande er jo ramt af krisen, men en række af de østeuropæiske lande har klaret sig relativt godt og gennemført en række svære reformer. Det gælder eksempelvis nogle af de baltiske lande, Tjekkiet og Slovakiet, hvor man ser

med skepsis på udviklingen i syd. Der havde man mere regnet med at komme med i en klub af vækstøkonomier, som også holdt reglerne«, siger Rebecca Adler-Nissen og tilføjer:

»I de lande har man gjort meget for at leve op til de mange hyldemeter af EU-lovgivning, og så viser det sig, at mange af de gamle lande ikke engang lever op til reglerne. Det er især i de lande, man finder kritikkerne. Så ja, der tegner sig nogle nye konfliktlinjer i samarbejdet«.

Hvis ikke EU-lederne snart får ro på tropperne, flytter investorerne fra de europæiske lande, lyder advarslen fra Dansk Industri, der i de seneste dage har haft øjnene stift rettet mod Cannes. Europapolitisk chef Sinne B. Conan mener, at der er en indbygget konflikt mellem eurokonstruktionens krav om ansvarlighed og finanspolitikken i de sydeuropæiske lande.

»Det er klart, at de, der betaler for, at de andre har ført en uansvarlig politik, de vil sikre sig så mange sanktionsmuligheder som muligt over for de lande, som ved at føre en uansvarlig politik bringer alle andre lande i miskreditt«, siger Sinne B. Conan.

Der venter således statsminister Helle Thorning-Schmidt (S) og regeringen en stor udfordring, når Danmark om mindre end to måneder overtager EU-formandskabet. Den primære opgave bliver at holde sammen på de 27 lande, siger europaminister Nicolai Wammen (S):

»Vi overtager formandskabet på et uhyre vanskeligt tidspunkt. EU er i sin værste krise nogensinde, og den vil også komme til at præge det danske EU-formandskab«.

rasmus.bottcher@pol.dk

■ **Analyse: EU hejser det hvide flag**
1. sektion side 2
■ **Samarbejde styrkes af krise**
1. sektion side 8

BogForum fylder 20 år: Læs 56 sider med interview og anmeldelser

4 Tema i Bøger

POLITIKEN MENER

Modernitet

Det er tid til et opgør med straffekulturen

I Danmark spærres vi folk inde som aldrig før. Hele 6.397 år i fængsel blev de kriminelle idømt ved domstolene i årets første ni måneder. Dermed har 2011 for alvor skruet op for det blus, der siden 2001 har sendt flere og flere danskere i fængsel – med længere og længere straffe i bagdommen.

Det er ellers ikke, fordi danskerne er blevet synderligt mere kriminelle. Forklaringen er snarere, at politikerne i løbet af 00'erne lagde alle moderne ideer om resocialisering på hylden – til fordel for et førmoderne fokus på straf og hævn.

Ja, som om længere straffe skulle være vejen til lovlydige borgere ...

MEN HAVDE man håb om, at VKO-flertallets fejlslagne straffekultur nu ville blive mødt af retspolitisk fornuft fra et nyt flertal, blev man slemt skuffet. Da Politiken forleden dokumenterede, at straffmassen – det antal måneder, domstolene idømmer landets lovbyggere – er steget med 51 pct. siden 2001, havde den nye justitsminister, Morten Bødskov (S), kun skuldertræk til overs. Sød snak og syltekrukker var – bortset fra en ny kriminel lavalder – det eneste, han kunne byde på.

Og imens vokser pulken af indsatte i fængslerne. Det har nu fået fængselsbetjentene til at råbe om hjælp. Ikke fordi de vil have flere penge, men fordi de vil have færre fanger. Samme budskab kommer fra sagkundskaben: Det, der kan løfte en ung lovbyggere ud af en kriminel løbebane, er ikke at blive buret inde med andre lovbyggere, men at få fremvist en anden vej.

Her – inden for forebyggelse – ligger et offensivt politisk projekt for en ny justitsminister. Og kobler man det sammen med endnu et projekt, der tør nytænke vores traditionelle tilgang til kriminalitetens årsager, herunder narkotikaområdet, begynder man for alvor at rykke i kriminalitetens rødder.

Man må erkende, at det næppe nogensinde bliver en folkesag at sænke straffen for forbrydelser. For mange mennesker virker det umiddelbart forkert. Lidt ligesom at betale skat. Men tænker man sig lidt om, og taler man med de mennesker, som har forstand på feltet, står det klart, at straffesættelse er den eneste rigtige vej. Lad os håbe, at justitsministeren tænker sig om og taler med disse mennesker. *pap*

VEJRET. Først dis eller tåge, senere sol. 10-12 grader

VIDEN
Nyt om uddannelse
Hver søndag

Aldrig mere en Krystalnat!
2011
Nej til ekstremisme – Ja til solidaritet
Respekt for konventionerne
Onsdag den 9. November 2011
Fakkelarrangement på Nytorv kl. 17.00

Hans Goldstein (New Outlook), oplevede Krystalnatten i Wien i 1938 • Jørg Willy Brønnebak, Norges ambassader • Carsten Jensen, forfatter • Fathi el Abed, formand for Statsborgerskabsforeningen Musik: Kizmofovia • Krystalnattinitiativ: Krystalnatten.dk – Facebook: Krystalnatten
Anbefaler: SOS mod Racisme, Dokumentationscentret om Racisediskrimination, Dyrgeftens Samvirke København, 3F Tastrup, 3F Lager, Post, Service, Mosaik Troassamfund, New Outlook, Komisen Flygtning Under Jordan, Foreningen Demos, Europæiske Jøder for en retfærdig fred, Ægteskab uden grænser, Fagforeninger mod racisme, Danmarks Lærereforening

ATTRACTORKURSER

Bliv en bedre samtalepartner

Skab nyt liv i dine professionelle samtaler med en coachinguddannelse, hvor du får den nyeste teori og masser af træning. Vi arbejder med flere tilgange til coaching fx en-til-en, team- og ledelsesbaseret coaching.

Fra kortere kurser til lange certificeringsforløb.

Book din plads på 86 18 17 22 eller info@attractor.dk

RAMBOLL

Læs mere
attractor.dk

Køber, sælger og renoverer brugte designklassikere

Design: Poul Henningsen
Producent: Louis Nielsen
Koglen - Ø. 60 cm.
Hvid eller kobber

Nypris: 57.995.-
KLASSIK PRIS: 32.800.-

KLASSIK MODERNE MØBELKUNST
BREDGADE 3 | 1260 KØBENHAVN K | (+45) 33339060 | KLASSIK@KLASSIK.DK

Se vores nye webside
www.klassik.dk

LØRDAGSLIV

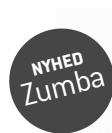
Skævdeling Sport er så dyrt, at de fattigste udelukkes. Side 4 **Mit forbrug** Fødevareministeren. Side 6 **Test** Æbledelelere. Side 16 **Økologi** Sådan får du mere – gratis. Side 18 **Bolig** Karrierearkitektens rækkehusluksus. Side 34

KEND DIN KO

Flere vil kende den ko, de stikker gaflen i.
De køber en anpart og er med til
at få koen indfanget og slagtet.
Side 8

Foto: Mathias Christensen

TRÆN RESTEN AF ÅRET FOR KUN **299**

FITNESS
WORLD

OVER 12.000 HOLD OM MÅNEDEN - OGSÅ ET DER PASSER DIG!

+ 299 KR. I OPRETTELSE

“Far, hvornår skal vi

Et stigende antal danskere ønsker at kende den ko, der lægger kød til aftensmaden. De melder sig derfor ind i en kogræsserforening, hvor man i fællesskab passer en flok køer og deles om kødet. Antallet af kogræsserforeninger er fordoblet på få år.

KEND DIN KO

METTE LÜTZHØFT OG
MATHIAS CHRISTENSEN (FOTO)

De ligner sprællemænd, som de står der, de ti københavnere, på en sumpet grøn mark i en stor halvcirkel med arme og ben spredt, så de fylder mest muligt i landskabet. Deres koncentrerede øjne er fastnaglet til de seks enorme køer, som de har indhegnet med deres kroppe.

Lidt efter lidt rykker sprællemændene ind mod køerne og presser dem ned i et hjørne af folden, mens køerne går ture rundt om sig selv, vifter med halen og smider en kokasse på det våde græs i forvirringen.

Rasmus Sommer står uden for stødhegnet med sine børn, den toårige Ea på skuldrene og den femårige Dicte ved sin side. Ea følger med store øjne sceneriet, der udspiller sig foran hende. Det er blandt andre børnenes mor, Dorte Sommer, der render rundt i grønne gummi-støvler og vifter med armene for at få køerne til at samle sig i hjørnet af i den store fold.

»Se, de skal op i lastbilen«, siger Rasmus Sommer til sine småpiger og peger på en stor kreaturvogn, der er bakket ind i folden gennem en åbning i hegnet.

Rejsen er snart slut for de 18 pjuskede, røde og brune kvier af racen hereford, der har tilbragt det sidste halve år af deres liv med at drøvtygge rigeligt med græs på denne mark på Vestamager.

I dag bliver de indfanget af deres ejermænd, koklapperne fra Sundby Kogræsserforening.

I en kogræsserforening går medlemmerne sammen om at købe eller leje nogle køer af en landmand. Køerne tilbringer gerne et halvt års tid i en fold på en mark,

Især børnefamilierne vil gerne have, at deres børn ikke tror, at kødet gror ud af køledisken

Thyge Nedergaard, agronom

hvor foreningens medlemmer tilser dem hver dag. Når det er tid til slagtning, skal medlemmerne indfange køerne og sørge for, at de bliver kørt til slagtning.

Herefter kan medlemmerne købe kødet og fylde det i fryseren – som skal have godt med plads. De fleste familier får en ottendedel eller en kvart

ko med hjem; sidstnævnte svarer til cirka 50-60 kg oksekød.

Et populært dansk fænomen

Men kvierne i Sundby har ikke tænkt sig at forlade deres grønne, våde og herligt plørede hjem uden kamp.

Dorte Sommer render hen ved et hul mellem indhegningen og lastbilen. Hun løfter en spand med æbler op og begynder at kaste dem ind i lastbilens mørke, i håbet om at det vil lokke kvierne op på rampen og ind i vognen.

»Kom så, kooooo«, råber hun med et smil. Kogræsserforeninger er et dansk fænomen, der har eksisteret i 20 år og har været mest udbredt i København, men de senere år er der kommet flere til på Fyn og i Jylland. Det fortæller Thyge Nedergaard, som er uddannet agronom og arbejder i Dansk Naturfredningsforening. Han skrev en rapport om kogræsserforeninger i 2005, da der fandtes 45 på landsplan.

Nu, seks år efter, er det tal fordoblet. Antallet af medlemmer i foreningerne varierer, men Sundby Kogræsserforening er en af de absolut største med omkring 70 familier tilknyttet.

Thyge Nedergaard forklarer den stigende popularitet med, at arbejdet i en kogræsserforening opfylder mange forskellige behov.

For nogle handler det om, at kødet er af en bedre kvalitet end i dagligvarebutikkerne pga. det, køerne spiser, og den tid, kødet får lov at hænge og modne hos slagteren, inden det bliver parteret og fordelt blandt medlemmerne.

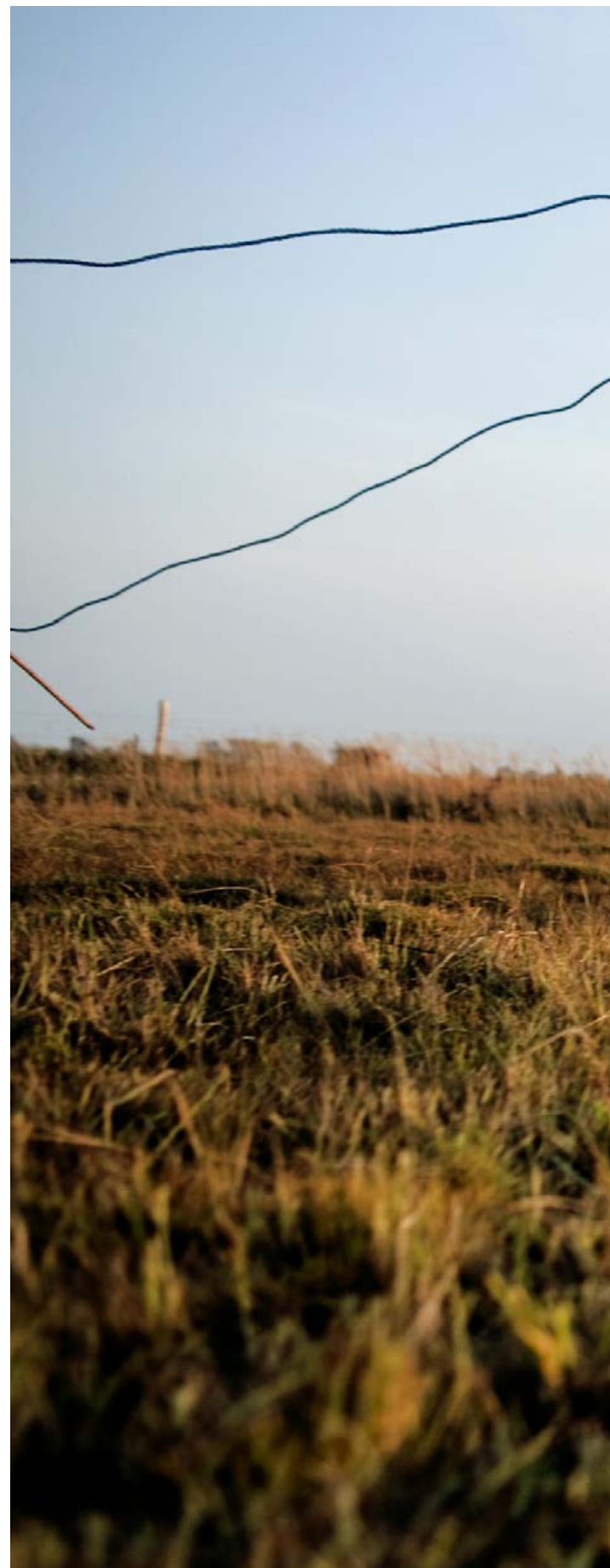
For andre er motivationen, at man er med til at passe på den lokale natur. Køerne er med til at vedligeholde enge, som ellers ville vokse til med krat og bjørneklo og mindske den biologiske mangfoldighed.

»Og især børnefamilierne vil gerne have, at deres børn ikke vokser op i den tro, at kødet gror ud af køledisken«, tilføjer Thyge Nedergaard.

Nick Leyssac, biolog i Danmarks Naturfredningsforening, peger også på, at nærheden med dyrene er en vigtig faktor i sig selv.

»Der er en modbevægelse mod den fremmedgjorthed, vi har levet med i mange år med tremmegrise og burhøns. Det mest nære får man ved f.eks. at dyrke sine egne grøntsager i en køkkenhave eller passe køer. Det er de samme grundfø-

Fortsættes side 10

KOBALLET. Som mange andre kogræsserforeninger har koklapperne fra Sundby måttet lære af deres erfaringer. De har f.eks. tidligere haft køer af racen black angus, som var meget svære at styre og glade for at stille sig oven på koklappernes fødder. Her ses en balstyrisk herefordkvie – en race, der sædvanligvis er nem at have med at gøre.

PUBLIKUM. Rasmus Sommer og toårige Ea overværer kointfangningen fra den modsatte side af stødhegnet. De snakker om, hvorfor de ikke gider at gå ind i lastbilen.

have kobøffer?

Sådan kommer du med i en kogræsserforening

Du kan melde dig ind i **en eksisterende forening**. Tjek foreningerne på Danmarks Naturfredningshjemmeside og se, hvor din nærmeste kogræsserforening ligger. Du kan også **stifte din egen forening**. Find **medlemmer** ved at spørge rundt i dit eget netværk. Søg omtale i lokalavisen, eller annoncer efter medlemmer. Det er vigtigt, at der er medlemmer nok til at aftage kødet.

Skriv fra starten et sæt vedtægter, og etabler **en bestyrelse**, så opgaverne bliver delt ud på flere skuldre.

Få hjælp af en landmand, en anden kogræsserforening eller af Danmarks Naturfredningsforening til, hvad det kræver at passe køer.

Find et græsningsareal, som kan indhegnes, og hvor der findes strøm til heget. Dyrene skal have adgang til vand, og en kreaturvogn skal kunne køre helt op til arealet. I princippet kan alle arealer med græs bruges til en kogræsserforening. Vær dog opmærksom på, om arealet først skal ryddes for krat.

Få oplysninger om **relevante arealer** hos kommu-

nens naturafdeling. I byområder er det ofte kommunen selv, der ejer grundene, og de vil gerne have køer til at vedligeholde området. Derfor betaler kommunerne tit kogræsserforeningens udgifter til f.eks. hegn.

Lej eller køb køerne af en landmand. Det er mest almindeligt at leje, fordi landmanden derved stadig står for administrationsarbejdet. Kvier på 1-2 år er mest brugt i kogræsserforeningerne.

www.dn.dk

Fortsat fra side 8

lelser, der aktiveres i mennesker, som går på jagt, og som vi ikke får andre steder», siger han. Dorte og Rasmus Sommer har været med i kogræsserforeningen i et år, så det er første gang, familien skal sige farvel til de køer, de har været med til at passe det sidste halve år.

I Sundby Kogræsserforening har hver familie en vagt cirka hver tredje måned. På en vagt skal man tælle køerne og fodre dem med lidt havre, så de bliver vænnet til mennesker og dermed er nemmere at have med at gøre, når de skal indfanges.

Dyrene bor altså ikke i en zoo

Familien Sommer syntes, foreningen var en god måde at få noget rigtig godt kød på. Men der var en grund, der var endnu vigtigere, forklarer Susanne Sommer.

»Ea troede, at dyrene kommer fra zoologisk have. Det kunne vi ikke have. Køerne bor altså på en mark!«, griner hun.

Rasmus Sommer tilføjer, at det også er, fordi det er hyggeligt at lave noget sammen som familie ude i naturen.

Den femårige Dicte har haft en veninde med ude at fodre køerne, fortæller hun stolt. Men de er altså overhovedet ikke søde, fortæller hun med alvorlige øjne.

»De kom hele tiden hen til mig, selv om de ikke måtte«.

Galopperende køer kan virke lidt voldsomme for de mindste koklapperne, forklarer Rasmus Sommer.

»De må gerne blive slagtet«, siger hun og fortæller smilende, at hun rigtig godt kan lide spaghetti med kødsovs.

Thyge Nedergaard bekræfter, at børnene sjældent har svært ved at sige farvel til dyrene. Han har aldrig hørt om nogen, der ikke ville spise deres kød, fordi det var Maren, der lå på panden.

»Men der er nogle, der siger, at der går en 14 dages tid, før de kan få sig selv til at spise kødet«, tilføjer han.

»Hvem ved, hvordan man gør?«

Efter nogle timer har koklapperne fanget 12 ud af de 18 kvier. Solen hænger lavt på himlen, og tågen ligger i en smal stribe over jordgrænsen. Indimellem hopper en hjort over marken eller en flok gæs rejser

KØD FRA EGET KVÆG

De fleste medlemmer af en kogræsserforening får typisk kød fra en kvart ko, der svarer til 50-60 kg kød, eller en ottendedel ko, der svarer til 25-30 kg kød, med hjem.

Kiloprisen ligger på 50-55 kroner, og det er slagteren, der fordeler udskæringerne ligeligt.

Derudover koster det som regel omkring **100 kroner årligt** at være medlem af en kogræsserforening.

Der findes også foreninger, der har får.

Kilde: Danmarks Naturfredningsforening

LOKKEHAVRE. På øverste billede ses René Mau, som trækker en kvie med hovedet begravet i en spand havre. Han og hustruen, Alice Klitte, har taget deres 14-årige barnebarn med ud og fange køer i dag. »Vi tænkte, at det her skulle han opleve«.

sig og farver den gyldne horisont med sorte pletter.

Det har taget længere tid end normalt, konstaterer Michael Sterll, som er holdleder i foreningen og har været med i mange år. Han står ved hegnet og observerer løjerne på marken med en cigar i hånden og en blød hat på hovedet.

»Det gælder om at få den første herhen, så følger de andre med. De er flokdyr, og de kan ikke fordrage at være alene«, fortæller Michael Sterll vidende.

Ea troede, at dyrene kommer fra zoologisk have. Det kunne vi ikke have.

Dorte Sommer, Sundby Kogræsserforening

Koklapperne har brugt over en time på at hente køerne ind fra marken. De har trukket dem med mulen plantet godt nede i en spand fyldt med havre, de har slået med kæppe på spande for at fange deres opmærksomhed, og de har dannet adskillige interimistiske halvcirkler om køerne. Med et solidt reb i

hænderne har koklapperne skridt for skridt lavet den menneskeskabte indhegning mindre, så køerne til sidst står presset sammen foran lastbilens lad og muh'er, mens det damper fra pløret af mudder, kokasser og små søer af tis og lugter mere af provins end storby.

Som en homogen masse står kvierne klumpet sammen foran lastbilen og vugger frem og tilbage, mens mænd og kvinder presser de 500 kg tunge dyr fra alle vinkler med vægten fra deres kroppe.

»Er der nogen, der ved, hvordan man gør? For kan de så ikke gå ind?«, siger en og peger ind mod køerne.

Så lægger fem robuste herrer hele deres vægt i og skubber bag på køerne, mand mod ko. Kvierne reagerer ved at sætte klovene stædigt fast ved indgangspartiet og lægge forkroppene ned.

Og så sker det.

Den første ko giver efter og galopperer op i lastbilen. Sekunder efter tramper øvrige efter, imens smil og lettelse breder sig på koklappernes ansigter.

Ude på sidelinjen er Dicte og Ea efterhånden blevet trætte af at lege i det høje græs.

»Far, hvornår skal vi have kobøf«, råber Dicte, hvorefter lillesøster, Ea, med det samme efteraber spørgsmålet.

Rasmus Sommer griner

»De skal lige slagtes først«.

mette.ljensen@pol.dk

DANSK FÆNOMEN. »Kogræsserforeninger er opstået i Danmark, men der er dukket et par stykker i Sverige for nylig, inspireret af den danske model«, siger agronom Thyge Nedergaard.